

„Ida” - un film care fascinează și irită

Recenzie de Getta Neumann

Filmul „Ida” a fost nominalizat în mod oficial la Premiile Oscar 2015 la două categorii: Cel Mai Bun Film Străin și Cea Mai Bună Imagine. Am vizionat filmul regizorului de origine poloneză Pawel Pawlikowski acum un an, am fost impresionată, dar cuprinsă de sentimente ambivalente în ce privește perspectiva istorică a regizorului.

Suntem în Polonia, 1962. Anna este novice de 17 ani, o orfană crescută de călugărițe la mănăstire. Stareța insistă ca Anna, înainte de a se călugări, să o întâlnească pe singura ei rudă în viață, pe Wanda, care îi destăinuie că numele ei era Ida, părinții evrei și că ea este mătușa ei. Cele două femei pornesc la drum pentru a descoperi ce s-a întâmplat cu părinții Idei și cu băiețelul Wandei, ascunși de țărani polonezi în timpul ocupației naziste.

Wanda, jucată magistral de Agata Kulesza, este o comunistă care a luptat în rezistența împotriva naziștilor, lăsându-și băiețelul la sora ei care se ascundea la o familie de țărani, împreună cu soțul ei și cu fetița lor, Ida. După război devine procuror de stat și trimite pe mulți la eșafod. Devine alcoolică, are amanți pentru o noapte, este singură, cinică și pierdută.

Anna își exteriorizează sentimentele în mod discret. Este evident șocată să afle că venise pe lume cu o identitate cu totul diferită. Bănuim că este răscolită de povestea părinților ei care au pierit în Holocaust, trădați de fiul țaranului la care erau ascunși, probabil din motive sordide materialiste. Pe drumul lor, cele două femei întâlnesc un saxofonist tânăr, frumos, simpatic, artist și boem. Tânărul se îndrăgostește de Ida/Anna și îi oferă inima, iubirea în vecii vecilor, o viață de artist, dar și o viață așezată de mic burghezi, cu casă, grădină și copii. Un vis! După o noapte de dragoste, Anna pornește pe calea înzăpezită spre mănăstire, spre logodna pe veci cu crucea.

Din punct de vedere artistic, filmul este excelent, jocul actorilor formidabil, scenele de mare autenticitate, iar imaginile alb/negru superbe, evocând zbuciumul și tristețea, sentimentul transcendenței. Unele scene sunt de antologie, ca de pildă, cea în care Wanda etalează fotografiile familiei din care nimeni nu a supraviețuit în afară de Ida care a devenit Anna și de ea însăși –

următoarea imagine este camera goală și perdelele care flutură în fața ferestrei deschise. Sau scena în care cele două femei îngroapă rămășițele băiatului ucis cu douăzeci de ani în urmă într-un vechi cimitir evreiesc abandonat.

Într-un interviu, regizorul Pawlikowski avertizează spectatorii și criticii să nu interpreteze filmul din punct de vedere politic. Însă din momentul în care filmul a fost lansat, el devine o operă independentă de creator, care nu are nici dreptul, nici puterea să impună restricții asupra interpretării lui. M-a deranjat că țăranul care a trădat părinții Idei și a ucis copilul Wande primește absolutie de la fetișcana în sutană, când drept ar fi fost să fie judecat și condamnat în fața unei instanțe judecătorești. M-a supărat că singurul evreu din film este Wanda, figură inspirată de evreica [Helena Wolynska-Brus](#), procuror militar, activă în aparatele de represiune în anii 50. Wanda, singura supraviețuitoare din familie, are un trecut sângeros și este o epavă. Iar Ida moare prin refuzul Annei să poarte „crucea” destinului evreiesc...

Trailer

https://www.youtube.com/watch?v=_xyxFsg_rrY